Conseil d'Etat - Raad van State
LEGISLATION - WETGEVING
L
- 3 AOUT 1967
Transmis à M.
Overgemaakt aan de H. Coordination

L

MTL.

L.9943/1.

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 3e februari 1967 door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot wijziging van artikel 44 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden", heeft de 23e juni 1967 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Emploi et du Travail, le 3 février 1967, d'une demande d'avis sur un projet de loi "tendant à modifier l'article 44 de la loi du 9 juillet 1926, organique des conseils de prud'hommes", a donné le 23 juin 1967 l'avis suivant :

T. S.
4 8 1967
N°
C.

Het aan de Raad van State voorgelegde wetsvoorstel beoogt artikel 44 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden als volgt aan te vullen :

> "De handelsvertegenwoordiger die zijn activiteit geheel of ten dele op het Belgisch grondgebied uitoefent, kan niettegenstaande iedere andersluidende overeenkomst, zijn opdrachtgever in België dagvaarden, hetzij voor de rechter van zijn eigen woonplaats, hetzij voor de rechter van de plaats waar hij zijn activiteit uitoefent.
>
> Ingeval het geschil voor een Belgische rechtbank wordt gebracht, zal deze uitsluitend de Belgische wet toepassen".

Zoals uit de toelichting blijkt, heeft artikel 4 van de wet van 27 juli 1961 betreffende de eenzijdige beeindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop als voorbeeld voor die tekst gediend.

\+

\+ \+

Aangezien het wetsvoorstel een permanente wijziging van de wet bedoelt, lijkt het minder aangewezen de nieuwe tekst in artikel 44 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden in te voegen; het Gerechtelijk Wetboek voorziet immers in artikel 11, 35° van artikel 2 de opheffing van de wet van 9 juli 1926 (Gedr. St. Kamer, zitting 1966-1967, nr. 59/50, blz. 301). Ten einde dit euvel te ondervangen, zou de nieuwe tekst wellicht beter worden opgenomen in de wet van 30 juli 1963 tot instelling van het statuut der handelsvertegenwoordigers.

\+

\+ \+

.../...

De nieuwe tekst beoogt in feite twee maatregelen van verschillende aard :

1° aan de handelsvertegenwoordiger de mogelijkheid bieden zijn geschil met zijn buitenlandse werkgever aan een Belgische rechter te onderwerpen;

2° de Belgische rechter te verplichten in alle geschillen in verband met handelsvertegenwoordigers die hun activiteit geheel of voor een deel op het Belgisch grondgebied uitoefenen,uitsluitend de Belgische wet toe te passen.

Ten voordele van de eerste maatregel wordt in de toelichting aangevoerd dat de overeenkomst welke een handelsvertegenwoordiger die in België werkzaam is met een buitenlandse firma sluit, dikwijls een beding bevat waarbij de kennisneming van mogelijke geschillen aan een buitenlandse rechter wordt opgedragen, hetgeen volgens de toelichting voor de handelsvertegenwoordiger allerlei moeilijkheden met zich brengt.

Daarom wordt naar het voorbeeld van artikel 4 van de wet van 27 juli 1961 de mogelijkheid ingevoerd om van de toepassing van dergelijke bedingen af te zien zodat het geschil door de handelsvertegenwoordiger aan een Belgische rechter kan worden opgedragen.

Aan dit artikel 4 lag de bedoeling ten grondslag, een grotere stabiliteit van de aldaar bedoelde overeenkomsten te verkrijgen. Daarom werd afgeweken van het beginsel van de wilsautonomie van partijen en werden tevens alle door de wet van 27 juli 1961 bedoelde overeenkomsten, voor zover zij op het Belgisch grondgebied betrekking hadden, op een zelfde voet geplaatst.

.../...

Om een zelfde resultaat ten aanzien van de handelsvertegenwoordigers te bereiken zal inderdaad een wetswijziging noodzakelijk zijn. Algemeen wordt immers aangenomen dat de bepalingen betreffende de bevoegdheid ratione loci van de werkrechtersraden niet van openbare orde zijn (zie dienaangaande bijvoorbeeld M. TAQUET en P. DENIS, J.T., 1967, p. 20).

Nochtans moet worden gewezen op het verschil tussen het wetsvoorstel en genoemd artikel 4 inzake de keuze van de bevoegde Belgische rechter. Volgens deze laatste bepaling kan de concessiegever in België gedagvaard worden hetzij voor de rechter van de woonplaats van de concessiehouder, hetzij voor de rechter van de woonplaats of de zetel van de concessiegever. Volgens het wetsvoorstel kan de opdrachtgever in België gedagvaard worden hetzij voor de rechter van de woonplaats van de handelsvertegenwoordiger, hetzij voor de rechter van de plaats waar de handelsvertegenwoordiger zijn activiteit uitoefent.

Hoewel het wetsvoorstel blijkens de toelichting vooral de overeenkomsten tussen in België werkzame handelsvertegenwoordigers en buitenlandse firma's op het oog heeft, moet toch worden vastgesteld dat de tekst ervan algemeen is en dus ook toepasselijk is op overeenkomsten met werkgevers die hun woonplaats of zetel in België hebben. De tekst zou dus onrechtstreeks tot gevolg kunnen hebben dat het geschil niet kan worden voorgelegd aan de werkrechtersraad van de woonplaats van de Belgische firma. Dit blijkt evenwel niet de bedoeling te zijn van het wetsvoorstel, zodat moet worden aangenomen dat in het hier onderzochte geval de huidige regelen verdere toepassing zouden vinden. Dit zou evenwel best in de tekst zelf tot uiting moeten komen; dit kan op verschillende wijzen gebeuren, bijvoorbeeld door meer aansluiting te zoeken

.../...

bij de tekst van genoemd artikel 4, of nog door de nieuwe tekst alleen toepasselijk te verklaren op het geval dat de werkgever in België geen woonplaats of zetel heeft.

Zoals gezegd, bedoelt het wetsvoorstel vooral de overeenkomsten tussen handelsvertegenwoordigers en buitenlandse firma's. Dit is dan ook de verklaring waarom de bepaling in artikel 4 van de wet van 27 juli 1961 die de rechter van de in België gelegen woonplaats of zetel van de te dagvaarden firma bevoegd verklaart, in het wetsvoorstel niet is overgenomen. In de plaats daarvan wordt in het wetsvoorstel de rechter van de plaats waar de handelsvertegenwoordiger zijn activiteit uitoefent, bevoegd verklaard. In dit verband moet bovendien worden gewezen op het feit dat een dergelijke bepaling aan de handelsvertegenwoordiger, die immers meestal zoniet altijd zijn activiteit in het rechtsgebied van verschillende Belgische werkrechtersraden zal uitoefenen, een vrij grote keuze laat ten aanzien van de werkrechtersraad bij wie hij het geschil aanhangig kan maken. Deze keuze heeft de handelsvertegenwoordiger overigens eveneens indien hij zijn woonplaats heeft in België. In dit opzicht is er dus een duidelijk verschil met genoemd artikel 4, waarop de aandacht wel even mocht worden gevestigd.

\+
\+ \+

De tweede maatregel die in het wetsvoorstel is vervat, strekt ertoe de Belgische rechter te verplichten, in alle geschillen met betrekking tot handelsvertegenwoordigers die hun activiteit geheel of voor een deel op het Belgisch grondgebied uitoefenen, uitsluitend de Belgische wet toe te passen.

.../...

Deze maatregel wordt in de toelichting niet nader verantwoord dan door een impliciete verwijzing naar het meermalen genoemd artikel 4 van de wet van 27 juli 1961.

In de toelichting bij het wetsvoorstel waaruit deze laatste wet is ontstaan, wordt aangestipt dat de materie van de concessies van alleenverkoop in de omliggende landen niet bij wet is geregeld (Gedr. St. Senaat, zitting 1959-1960, nr. 172). Vandaar waarschijnlijk het verlangen om de Belgische wet die als een minimum-waarborg kan worden aangezien, in alle gevallen toepasselijk te verklaren waarin de concessie voor het Belgisch grondgebied is toegestaan. Het ging dus aldaar om het aanvullen van een in andere wetgevingen bestaande leemte.

In dit opzicht moet dan ook worden vastgesteld dat het geval van de handelsvertegenwoordigers waarover het wetsvoorstel handelt, enigzins verschillend is. In de wetgeving van de ons omringende landen bestaat er immers een regeling die niet zo scherp afwijkt van de Belgische regeling (bijvoorbeeld Duitsland, §§ 65, 74 a, 74b, van het "Handelsgesetzbuch"; Frankrijk : wet van 7 maart 1957; Nederland : artikel 75a - 75p boek I van het Wetboek van Koophandel).

De hier onderzochte maatregel betreft de toepasselijke wet; als zodanig is hij niet op zijn plaats in een bepaling die handelt over de bevoegdheid ratione loci. Er is dan ook wat de tweede regel betreft geen enkele reden aanwezig om deze op te nemen in artikel 44 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden. Daarom wordt voorgesteld

.../...

de tekst van het wetsvoorstel te splitsen in twee artikelen, die ieder ingevoegd zouden worden in de wet van 30 juli 1963 tot instelling van het statuut der handelsvertegenwoordigers.

Dezelfde maatregel is, zoals gezegd, reeds vervat in artikel 4 van de wet van 27 juli 1961. Dienaangaande heeft de Raad van State in een advies van 6 mei 1960 (Gedr. St. Senaat, zitting 1959-1960, nr. 426) het volgende opgemerkt :

> "In dit artikel mag niet de uitvaardiging van een algemene maatregel ter beslechting van wetsconflicten worden gezien; een vreemde rechtbank bij wie een geschil betreffende een in het buitenland gesloten concessiecontract aanhangig wordt gemaakt, heeft volkomen het recht een wet toe te passen die niet de Belgische wet is en kan evenzo, ook al geldt het een in België gesloten contract, weigeren de Belgische wet toe te passen omdat deze afwijkt van regelen die in de vreemde wet van dwingend recht zijn; ook is het mogelijk, dat een vreemde rechtbank om de hierboven vermelde reden weigert het exequatur te verlenen voor een vonnis van een Belgische rechtbank dat in het buitenland ten uitvoer moet worden gelegd" (ibid., p. 16).

Hierboven werd reeds gewezen op het verschil tussen de materie van de concessies van alleenverkoop en het statuut van de handelsvertegenwoordigers.

Bij de bepaling van het wetsvoorstel die ertoe strekt het toepassingsgebied van het Belgisch recht zoruim te stellen dat toepassing van een buitenlands recht verboden is, moge dan ook nog het volgende worden opgemerkt.

In de eerste plaats strookt een dergelijke bepaling niet met de algemene opvatting die in België gehuldigd wordt over internationaal privaat recht.

.../...

Volgens verkregen inlichtingen zou de tussen België, Luxemburg en Nederland ontworpen eenvormige wet betreffende het internationaal privaatrecht onder meer steunen op de overweging dat bij een wettelijke regeling van het internationaal privaatrecht niet uitsluitend nationale belangen in aanmerking mogen komen. De oplossing die de ene wetgeving in een internationaal geval geeft, zou in beginsel ook voor iedere andere wetgeving aanvaardbaar moeten zijn want anders krijgt men de toestand,dat een zelfde geval verschillend wordt berecht naar gelang van het land waarin toevallig de procedure gevoerd wordt. Weliswaar is dit gevaar niet in alle gevallen te vermijden maar het kan toch tot een minimum worden beperkt.

Bovendien zou de voorgestelde bepaling het onmogelijk maken op de betrekkingen tussen een werkgever en een handelsvertegenwoordiger hun gemeenschappelijke nationale wet toe te passen.

Nu komt het in bepaalde gevallen redelijk voor dat de betrekkingen tussen een Belgische werkgever en zijn Belgische vertegenwoordiger die in het buitenland werkt aan de Belgische wet onderworpen worden.

Op grond van de hierboven gemaakte opmerking moet diezelfde mogelijkheid ook erkend worden met betrekking tot in België werkende vreemde vertegenwoordigers van vreemde firma's.

De gevallen van vreemde vertegenwoordigers die in België werken zullen in de komende jaren sterk toenemen ingevolge artikel 48 van het E.E.G.-verdrag dat, in zijn eerste lid, het volgende bepaält :

.../...

"Het vrije verkeer van werknemers wordt binnen de Gemeenschap uiterlijk aan het einde van de overgangsperiode tot stand gebracht".

Ten slotte wijkt de voorgestelde bepaling af van de jurisprudentiële regels met betrekking tot de vraag welke wet de arbeidsovereenkomst beheerst. Algemeen wordt voor de oplossing van deze vraag verwezen naar de regelen inzake verbintenissen uit overeenkomst en wordt aldus de mogelijkheid aanvaard voor partijen hun arbeidsverhouding geregeld te zien door de wet die zij uitdrukkelijk of stilzwijgend hebben gekozen.

Dit is duidelijk tot uiting gekomen in de werkzaamheden van het op initiatief van de Internationale Arbeidsorganisatie georganiseerde tweede internationaal congres over arbeidsrecht te Genève in 1957(zie dienaangaande F. GAMILLSCHEG, Internationales Arbeidsrecht, blz. 114-117 en H. SIMON-DEPITRE, Droit du travail et conflits de lois devant le deuxième Congrès international de droit du travail, Revue critique de droit international privé 1958,p. 285-320).

Wat betreft de internationaal privaatrechtelijke regeling inzake verbintenissen uit overeenkomst kan worden aangestipt dat volgens door de Raad van State verkregen inlichtingen de reeds genoemde ontworpen nieuwe eenvormige wet betreffende het internationaal privaatrecht de regel zou bevestigen dat overeenkomsten zowel met betrekking tot de dwingende als met betrekking tot de regelende wettelijke voorschriften in beginsel beheerst worden door de wet die partijen hebben gekozen. Weliswaar zou bij gebreke van een uitdrukkelijke of stilzwijgende doch zekere partijkeuze de overeenkomst worden beheerst

.../...

door de wet van het land waarmede zij de nauwste aanknopingspunten bezit. Voor een arbeidsovereenkomst is er een karakteristiek aanknopingspunt : de plaats van uitvoering. Er kan dan ook vastgesteld worden dat volgens het heersend Belgisch internationaal privaat recht, dat genoemd ontwerp gewoon wil bekrachtigen, de toepassing van de Belgische wet in een zekere mate verzekerd is in de verhoudingen tussen de handelsvertegenwoordiger en zijn werkgever.

La proposition de loi soumise à l'avis du Conseil d'Etat tend à compléter la loi du 9 juillet 1926 organique des Conseils de prud'hommes par la disposition suivante :

"Le représentant de commerce qui exerce son activité en tout ou en partie du territoire belge, peut, nonobstant toute convention contraire, assigner son commettant , en Belgique, soit devant le juge de son propre domicile, soit devant le juge de l'endroit où il exerce son activité.

Dans le cas où le litige est porté devant un tribunal belge, celui-ci appliquera exclusivement la loi belge".

Ainsi qu'il ressort des développements, l'auteur de la proposition s'est inspiré de l'article 4 de la loi du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée.

\+

\+ \+

La proposition visant à apporter une modification permanente à la loi, il paraît moins indiqué d'insérer le texte nouveau dans l'article 44 de la loi du 9 juillet 1926 organique des conseils de prud'hommes; le code judiciaire prévoit, en effet, à l'article 11, 35°, de l'article 2, l'abrogation de la loi du 9 juillet 1926 (Doc. parl. Chambre, session 1966-1967, n° 59/50 p. 301). Afin de remédier à cet inconvénient, il serait préférable d'insérer le nouveau texte dans la loi du 30 juillet 1963 fixant le statut des représentants de commerce.

.../...

Le texte nouveau prévoit, en fait, deux mesures de nature différente. Il veut :

1° permettre au représentant de commerce de déférer à un juge belge le litige qui l'oppose à son employeur étranger;

2° obliger le juge belge à faire application exclusive de la loi belge dans tous les litiges intéressant des représentants de commerce qui exercent tout ou partie de leur activité sur le territoire belge.

La première mesure est justifiée dans les développements de la proposition par la considération que le contrat qu'un représentant de commerce travaillant en Belgique conclut avec une firme étrangère comporte fréquemment une clause aux termes de laquelle la connaissance des litiges éventuels est attribuée à un juge étranger, ce qui, selon les mêmes développements, expose le représentant de commerce à toutes sortes de difficultés.

C'est pourquoi, à l'instar de l'article 4 de la loi du 27 juillet 1961, il est prévu une possibilité de renoncer à l'application de pareilles clauses, en sorte que le représentant de commerce pourra déférer le litige à un juge belge.

Cet article 4 s'inspirait du souci d'assurer une plus grande stabilité aux contrats qu'il visait. C'est pourquoi il était dérogé au principe de l'autonomie de volonté des parties et que les contrats visés par la loi du 27 juillet 1961 étaient tous, pour autant qu'ils se rapportaient au territoire belge, placés sur un pied d'égalité.

.../...

Pour atteindre un résultat identique en ce qui concerne les représentants de commerce, il faudra, en effet, recourir à une modification de la loi. Il est communément admis que les dispositions relatives à la compétence ratione loci des conseils de prud'hommes ne sont pas d'ordre public (voir, sur ce point, notamment M. TAQUET et P. DENIS, J.T. 1967, p. 20).

Il convient néanmoins de souligner la différence entre la proposition de loi et ledit article 4 en matière de choix du juge belge compétent. En vertu de cette dernière disposition, le concédant, en Belgique, peut être assigné soit devant le juge du domicile du concessionnaire, soit devant le juge du domicile ou du siège du concédant. Selon le texte de la proposition, le commettant en Belgique peut être assigné soit devant le juge du domicile du représentant de commerce, soit devant le juge de l'endroit où le représentant de commerce exerce son activité.

Encore que, à en juger d'après ses développements, la proposition ait essentiellement en vue les contrats liant à des firmes étrangères, des représentants de commerce qui travaillent en Belgique, force est de constater qu'en raison de son caractère général le texte trouvera à s'appliquer aussi aux contrats conclus avec des employeurs ayant leur domicile ou leur siège en Belgique. Le texte aurait donc indirectement pour effet que le litige ne pourrait être déféré au conseil de prud'hommes du domicile de la firme belge. Telle ne semblant pas être l'intention de l'auteur de la proposition, il faut admettre que, dans l'hypothèse ici envisagée, les règles actuelles demeureraient applicables. Mieux vaudrait toutefois le dire

.../...

clairement dans le texte même, par exemple en serrant de plus près le texte de l'article 4 précité ou, encore, en ne rendant le nouveau texte applicable qu'au seul cas où l'employeur n'a ni domicile ni siège en Belgique.

C'est parce que, ainsi qu'il a déjà été exposé, la proposition a essentiellement en vue les contrats entre représentants de commerce et firmes étrangères, qu'elle ne reprend pas la disposition de l'article 4 de la loi du 27 juillet 1961 qui attribue compétence au juge du domicile ou du siège en Belgique de la firme à assigner. La proposition lui substitue comme juge compétent le juge de l'endroit où le représentant de commerce exerce son activité. Il y a lieu de souligner, en outre, que pareille disposition laisse au représentant de commerce, dont l'activité s'exercera souvent, sinon toujours, dans le ressort de plusieurs conseils de prud'hommes belges, un assez large choix quant au conseil de prud'hommes auquel il pourra déférer le litige. Ce choix, le représentant de commerce l'a d'ailleurs aussi s'il a son domicile en Belgique. Il y a donc là , par rapport à l'article 4, une nette différence, qu'il convenait de relever au passage.

\+

\+ \+

La seconde mesure prévue par la proposition de loi tend à obliger le juge belge à faire application exclusive de la loi belge dans tous les litiges intéressant des représentants de commerce qui exercent tout ou partie de leur activité sur le territoire belge.

.../...

Elle n'est justifiée dans les développements que par une référence implicite à l'article 4 de la loi du 27 juillet 1961 précité.

Les développements de la proposition de loi dont cette dernière loi est issue relèvent que, dans les pays voisins, la matière des concessions de vente exclusive n'est pas réglée par la loi (Doc. parl. Sénat session 1959-1960, n° 172). C'est sans doute de là que procédait le désir du législateur de rendre la loi belge, qui peut être considérée comme offrant un minimum de garanties, applicable à tous les cas où la concession est octroyée pour le territoire belge. Il s'agissait donc là de remédier à une lacune relevée dans d'autres législations.

Il faut bien constater, à cet égard, que le cas du représentant de commerce envisagé par la présente proposition de loi est quelque peu différent. La législation des pays voisins prévoit, en effet, une réglementation qui ne se distingue pas tellement de la réglementation belge (par. ex. l'Allemagne, §§ 65, 74 a, 74 b, du "Handelsgesetzbuch"; la France : loi du 7 mars 1957; les Pays-Bas : art. 85 a - 75 p , livre I du "Wetboek van Koophandel").

La mesure qui fait l'objet de cette partie de l'examen concerne la déterminantion de la loi applicable. Elle n'est pas à sa place, comme telle, dans une disposition réglant la compétence ratione loci. Il n'y a dès lors aucune raison d'introduire cette seconde mesure dans l'article 44 de la loi du 9 juillet 1926 organique des conseils de prud'hommes. C'est pourquoi il est proposé de scinder

.../...

le texte de la proposition de loi en deux articles distincts qui seraient tous deux insérés dans la loi du 30 juillet 1963 fixant le statut des représentants de commerce.

Ainsi qu'il a été dit ci-avant, une mesure identique est déjà contenue dans l'article 4 de la loi du 27 juillet 1961. Dans son avis du 6 mai 1960, le Conseil d'Etat (Doc. parl. Sénat, session 1959-1960, n°426) a fait observer à cet égard :

> "Cet article ne saurait être considéré comme édictant une règle générale de solution des conflits de lois; un tribunal étranger saisi d'un différend en matière d'une concession conclue à l'étranger, pourra parfaitement appliquer une autre loi que la loi belge; ou si, encore que la concession aurait été conclue en Belgique, refuser d'appliquer la loi belge parce que dérogeant à des règles d'ordre public de la loi étrangère; il y a aussi l'éventualité qu'un tribunal étranger, pour la raison susdite, refuse l'exequatur à un jugement émané d'un tribunal belge et dont l'exécution doit être poursuivie à l'étranger" (ibid. p. 16).

La différence entre la matière des concessions de vente exclusive et le statut des représentants de commerce a déjà été soulignée ci-avant.

La disposition de la proposition de loi qui cherche à étendre le champ d'application du droit belge de manière à interdire l'application d'une législation étrangère, apelle encore les observations suivantes.

Il y a tout d'abord le fait que pareille disposition ne se concilie pas avec la conception générale en honneur en Belgique en matière de droit international privé.

.../...

Des renseignements recueillis par le Conseil d'Etat, il ressort que le projet de loi uniforme relative au droit international privé, élaboré entre la Belgique, le Luxembourg et les Pays-Bas serait notamment fondé sur la considération qu'une réglementation légale du droit international privé ne peut s'inspirer d'intérêts exclusivement nationaux. La solution que l'une des législations nationales apporte à une question de droit international doit, en principe, être acceptable pour chacune des autres législations. S'il en était autrement, une même affaire serait jugée différemment selon le pays où la procédure se trouverait engagée. Si ce risque ne peut être évité dans tous les cas, il convient néanmoins de le réduire au minimum.

Ensuite, la disposition proposée rendrait impossible l'application aux relations entre un employeur et un représentant de commerce de la loi nationale qui leur serait commune.

Or, il paraît raisonnable, dans certains cas, que les relations entre un employeur belge et son représentant belge travaillant à l'étranger soient régies par la loi belge.

L'observation faite ci-dessus oblige à admettre la même faculté à l'égard des représentants étrangers qui travaillent en Belgique pour le compte de firmes étrangères.

Le nombre de représentants étrangers travaillant en Belgique augmentera considérablement dans les années à venir, par l'effet de l'article 48 du Traité de la Communauté Economique Européenne, qui prévoit, en son alinéa 1er :

.../...

"La libre circulation des travailleurs est assurée à l'intérieur de la Communauté au plus tard à l'expiration de la période de transition".

Enfin, la disposition proposée s'écarte des règles jurisprudentielles en matière de détermination de la loi qui règle le contrat de louage de travail. Cette question est généralement résolue par voie de référence aux règles relatives aux obligations contractuelles, la faculté pour les parties de voir leurs relations de travail régies par la loi qu'elles ont expressément ou tacitement choisie étant ainsi admise.

C'est ce qui se dégage clairement des travaux du deuxième congrès international de droit du travail organisé à Genève en 1957 à l'initiative de l'Organisation internationale du Travail (voir, à ce sujet, F. GAMILLSCHEG, Internationales Arbeitsrecht, pages 114-117 et H. SIMON-DEPITRE , Droit du Travail et conflits de lois devant le deuxième Congrès international de droit du travail, Revue critique de droit international privé 1958, p.285-320).

On notera en ce qui concerne les règles de droit international privé en matière d'obligations contractuelles, que, selon les renseignements recueillis par le Conseil d'Etat, le projet de nouvelle loi uniforme relative au droit international privé confirmerait la règle selon laquelle les conventions sont régies en principe, tant du point des dispositions légales impératives que supplétives, par la loi dont les parties ont fait choix. Sans doute, à défaut d'un choix explicite ou d'un choix tacite mais

.../...

certain, la convention sera-t-elle régie par la loi du pays avec laquelle elle présente le plus d'analogie. Pour le contrat de louage de travail, il est une analogie caractéristique : le lieu de son exécution. En conclusion, il est permis de constater que dans les conceptions en honneur en Belgique en matière de droit belge international privé, conceptions auxquelles la proposition entend rester fidèle, l'application de la loi belge aux relations entre le représentant de commerce et son employeur est, dans une certaine mesure, assurée.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : F.LEPAGE, voorzitter van de Raad van State,

H.BUCH, staatsraden,
Ch.SMOLDERS,

G.VAN HECKE, bijzitters van de afdeling wetgeving,
J.DE MEYER,

M.JACQUEMIJN, adjunct-griffier,

La chambre était composée de

Messieurs : président du Conseil d'Etat,

conseillers d'Etat,

assesseurs de la section de législation,

greffier adjoint,

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.F.LEPAGE.
Het verslag werd uitgebracht door de H.O.DE LEYE, substituut-auditeur-generaal.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M.F.LEPAGE.
Le rapport a été présenté par M.O.DE LEYE, substitut de l'auditeur général.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER, DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) M.JACQUEMIJN. (get.) F.LEPAGE.